

Laki

uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentin 3, 4, 11 ja 16 kohta, 5, 5 a, 5 b ja 6—11 §, 13 §:n 1 momentti sekä 14 b §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentin 3, 4 ja 11 kohta sekä 6, 7, 10 ja 11 § laissa 603/2021, 2 §:n 1 momentin 16 kohta, 13 §:n 1 momentti ja 14 b §:n 1 momentti laissa 650/2024, 5 § laeissa 603/2021, 1134/2022 ja 1279/2023, 5 a § laeissa 387/2017 ja 603/2021, 5 b § laeissa 603/2021 ja 1134/2022, 8 § osaksi laissa 603/2021 sekä 9 § laissa 1420/2010, ja

lisätään 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 603/2021 ja 650/2024, uusi 17 ja 18 kohta sekä lakiin uusi 5 c—5 l §, väliaikaisesti uusi 5 m § sekä uusi 6 a, 6 b, 9 a ja 11 e § seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää uusiutuvien polttoaineiden sekä liikenteessä käytettävän sähkön (*liikennesähkö*) käyttöä moottoribensiinin, dieselöljyn ja maakaasun korvaamiseksi liikenteessä.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla polttoaineilla* biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 4 §:n 16 kohdassa tarkoitettua polttoainetta;

4) *uusiutuvilla polttoaineilla* biopolttoaineita, biokaasua ja muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita;

11) *kulutukseen toimittamisella* nestemäisten liikennepolttoaineiden valmisteverotuslain 8 §:n 1 kohdassa tarkoitettua kulutukseen luovuttamista, kaasumaisten liikennepolttoaineiden kulutukseen toimittamista yhden tai useamman tankkauspisteen kautta ja liikennesähkön kulutukseen toimittamista yhden tai useamman yleisesti saatavilla olevan latauspisteen kautta;

16) *lentopolttoaineen toimittajalla* sitä, jolla on lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 3 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua lentopolttoaineen tai 3 artiklan 17 kohdassa tarkoitettua lentoliikenteeseen tarkoitettua vedyn omistusoikeus ennen kuin se luovutetaan mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla unionin lentoasemalla ilma-alukseen;

HE 121/2024 vp

TaVM 19/2024 vp

EV 173/2024 vp

17) *liikennesähkön toimittajalla* vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1804 2 artiklan 39 kohdassa tarkoitettua latauspisteen ylläpitäjää;

18) *yleisesti saatavilla olevalla latauspisteellä* 16 kohdassa mainitun asetuksen 2 artiklan 48 kohdassa tarkoitettua latauspistettä, joka on mainitun artiklan 45 kohdassa tarkoitettulla tavalla yleisesti saatavilla oleva, ja jonka mittauslaite täyttää mittauslaitelaisissa (707/2011) säädetyt vaatimukset.

5 §

Uusiutuvien polttoaineiden kulutukseen toimittaminen

Jakelija on velvollinen toimittamaan uusiutuvia polttoaineita kulutukseen. Uusiutuvien polttoaineiden ja uusiutuvan liikennesähkön energiasisällön osuus jakelijan kulutukseen toimittamien moottoribensiinin, dieselöljyn, maakaasun, liikennesähkön, biopolttoaineiden, biokaasun, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja uusiutuvan liikennesähkön energiasisällön kokonaismäärästä (*jakelovelvoite*) tulee olla vähintään:

- 1) 20,0 prosenttia vuonna 2020;
- 2) 18,0 prosenttia vuonna 2021;
- 3) 12,0 prosenttia vuonna 2022;
- 4) 13,5 prosenttia vuonna 2023;
- 5) 13,5 prosenttia vuonna 2024;
- 6) 16,5 prosenttia vuonna 2025;
- 7) 19,5 prosenttia vuonna 2026;
- 8) 22,5 prosenttia vuonna 2027;
- 9) 31,0 prosenttia vuonna 2028;
- 10) 32,0 prosenttia vuonna 2029;
- 11) 34,0 prosenttia vuonna 2030 ja sen jälkeen.

Jakelijan on osoitettava biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain mukaisesti, että 1 momentissa tarkoitettu uusiutuvat polttoaineet täyttävät mainitussa laissa säädetyt kestävyyskriteerit.

Jakelovelvoitteesta on täytettävä liitteen A osassa tarkoitetuista raaka-aineista tuotetuilla tai valmistetuilla biopolttoaineilla tai biokaasulla, taikka muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla polttoaineilla (*lisävelvoite*):

- 1) 2,0 prosenttiyksikköä vuosina 2021—2024;
- 2) 3,0 prosenttiyksikköä vuonna 2025;
- 3) 4,0 prosenttiyksikköä vuosina 2026 ja 2027;
- 4) 8,0 prosenttiyksikköä vuonna 2028;
- 5) 9,0 prosenttiyksikköä vuonna 2029;
- 6) 10,0 prosenttiyksikköä vuonna 2030 ja sen jälkeen.

Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden osuus lisävelvoitteesta tulee olla kuitenkin vähintään (*vähimmäisosuusvelvoite*):

- 1) 1,5 prosenttiyksikköä vuosina 2028 ja 2029;
- 2) 4,0 prosenttiyksikköä vuonna 2030 ja sen jälkeen.

Edellä 3 momentissa säädettyä lisävelvoitetta ja 4 momentissa säädettyä vähimmäisosuusvelvoitetta saa täyttää myös muuta kuin biologista alkuperää olevalla uusiutuvalla polttoaineella, jota käytetään välituotteena (*välituotevety*) Suomessa sijaitsevalla jalostamolla perinteisten liikenteen polttoaineiden tai biopolttoaineiden tuotantoon, kuitenkin enintään:

- 1) 0,5 prosenttiyksikköä ennen vuotta 2030;

2) 1,0 prosenttiyksikköä vuonna 2030 ja sen jälkeen.

Jos lisävelvoitetta ja vähimmäisosuusvelvoitetta täytetään biopolttoaineiden tuotannossa käytetyllä välituotevedyllä, välituotevedyn käytöllä saavutettua kasvihuonekaasupäästöjen vähennystä ei saa ottaa huomioon biopolttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennysten laskennassa.

Edellä 4 momentissa säädetyn vähimmäisosuusvelvoitteen täyttämistä ei kuitenkaan edellytetä 3 §:n 3 momentissa tarkoitettulta jakelijalta.

5 a §

Jakeluelvoitteen raaka-ainerajoitukset

Ravinto- ja rehukasveista tuotettujen biopolttoaineiden ja biokaasun osuus saa olla enintään 2,6 prosenttiyksikköä jakeluelvoitteesta.

Sellaisten ravinto- ja rehukasveista tuotettujen biopolttoaineiden ja biokaasun, joihin liittyy suuria epäsuoran maankäytön muutoksen riskejä, osuus jakeluelvoitteesta ei saa ylittää 50 prosenttia tällaisten polttoaineiden osuudesta vuonna 2019 kulutukseen toimitettujen biopolttoaineiden ja biokaasun energiasisällön kokonaismäärästä 1 päivän tammikuuta 2024 ja 31 päivän joulukuuta 2029 välisenä aikana nämä päivät mukaan lukien.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilla biopolttoaineilla ja biokaasulla ei saa täyttää jakeluelvoitetta 1 päivästä tammikuuta 2030.

Energiaviraston määräyksellä vahvistetaan 2 momentissa tarkoitettujen ravinto- ja rehukasveista tuotettujen biopolttoaineiden ja biokaasun enimmäisosuuden määrä.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettua rajoitusta ei kuitenkaan sovelleta, jos kyseinen biopolttoaine- tai biokaasuerä on sertifioitu sellaisena biopolttoaineena tai biokaasuna, josta todennäköisesti ei aiheudu epäsuoria maankäytön muutoksia.

5 b §

Ennakkotieto

Energiavirasto voi hakemuksesta päättää antaa ennakkotiedon siitä, onko kyseessä 5 tai 5 a §:ssä tarkoitettu raaka-aine. Hakemuksen voi tehdä:

1) jakelija, joka täyttää tai aikoo täyttää jakeluelvoitettaan kyseisistä raaka-aineista tuotetuilla tai valmistetuilla biopolttoaineilla tai biokaasulla;

2) biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittaja, joka käyttää tai aikoo käyttää kyseisiä raaka-aineita biopolttoaineiden tai biokaasun tuotannossa tai valmistuksessa.

Hakemuksessa tulee olla tiedot raaka-aineesta ja sen hyödyntämiseksi tehdyistä yksityiskohtaisista suunnitelmista sekä asian arvioimiseksi ja ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Ennakkotietoa koskeva lainvoimainen päätös on voimassa toistaiseksi. Energiavirasto voi peruuttaa päätöksen tulkintakäytännön muuttumisen vuoksi tai muusta erityisestä syystä.

Päätöstä on noudatettava hakijan vaatimuksesta sovellettaessa tätä lakia, jollei päätöstä annettaessa sovellettua säännöstä ole muutettu tai päätöstä peruutettu. Peruutettua päätöstä on hakijan vaatimuksesta kuitenkin noudatettava kahden kalenterikuukauden ajan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jolloin peruuttaminen annettiin hakijalle tiedoksi. Energiavirasto voi lisäksi päättää, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakutuomioistuimien toisin määrää.

Tarkempia säännöksiä ennakkotietoa koskevasta hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

5 c §

Uusiutuva liikennesähkö

Jakelija voi täyttää 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua jakeluelvoitetta Suomessa sijaitsevien yleisesti saatavilla olevien latauspisteiden kautta liikenteeseen toimitetulla uusiutuvalla sähköllä.

Uusiutuvan liikennesähkön määrä saadaan kertomalla yleisesti saatavilla olevien latauspisteiden kautta liikenteeseen toimitetun sähkön määrä Suomen kahden edellisen vuoden aikana toimitetun uusiutuvan sähkön keskimääräisellä osuudella. Liikennesähkö katsotaan kokonaan uusiutuvaksi, jos sähkö saadaan suorasta liitännästä uusiutuvaa sähköä tuottavasta laitoksesta. Energiavirasto vahvistaa vuosittain kunakin vuonna sovellettavan uusiutuvan sähkön keskimääräisen osuuden.

Uusiutuvan liikennesähkön energiasisällön lasketaan täyttävän jakeluelvoitetta kolminkertaisena.

5 d §

Jakeluelvoitteen joustomekanismi ja sitä koskevat vaatimukset

Jakelija voi täyttää 5 §:n 1 momentissa säädetystä jakeluelvoitteestaan Suomessa toteutetuilla vaihtoehtoisilla päästövähennystoimilla enintään 5,5 prosenttiyksikköä.

Energiavirasto voi hyväksyä 1 momentissa tarkoitetuksi vaihtoehtoiseksi päästövähennystoimeksi toimen, joka kohdistuu sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021—2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisiin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, sekä asetuksen (EU) 525/2013 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/842 2 artiklassa tarkoitettuun soveltamisalaan.

Energiavirasto voi lisäksi hyväksyä 1 momentissa tarkoitetuksi vaihtoehtoiseksi päästövähennystoimeksi toimen, joka kohdistuu ilmastolain (423/2022) 6 §:n 9 kohdassa tarkoitettuun maankäyttösektoriin. Tällaisella päästövähennystoimella voidaan täyttää 1 momentissa tarkoitettua enimmäisosuudesta enintään 1 prosenttiyksikköä.

Lisäksi päästövähennystoimella saavutetun kasvihuonekaasupäästövähennyksen tulee olla:

- 1) luotettavasti mitattu, lisäinen ja pysyvä;
- 2) laskettu suhteessa laskennalliseen arvioon päästöjen tai poistumien kehityksestä ilman päästövähennystoimen toteutusta;
- 3) kaksinkertainen verrattuna yhden megajoulen dieselin aiheuttamaan kasvihuonekaasupäästöön;
- 4) sellainen, että toimi ei aiheuta kasvihuonepäästöjen kasvua tai hiilinielun pienenemistä toiminnan rajojen ulkopuolella; ja
- 5) riippumattoman 5 h §:ssä tarkoitetun todentajan varmentama.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaihtoehtoisista päästövähennystoimista ja niiden yleisistä hyväksymisvaatimuksista.

5 e §

Joustomekanismin hyväksymishakemus

Jakelijan on haettava päästövähennystoimen hyväksymistä Energiavirastolta ennen toimen toteuttamista. Hakemuksessa on esitettävä 5 d §:ssä säädettyjen vaatimusten täyttämisen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Hakemukseen on myös liitettävä 5 h §:ssä tarkoitettua todentajan lausuntoa päästövähennystoimen vaatimustenmukaisuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä joustomekanismia koskevan hakemuksen sisällöstä ja sen liitteenä toimitettavasta todentajan lausunnosta.

5 f §

Joustomekanismin ajallinen hyödyntäminen

Päästövähennystoimi hyväksytään jakeluvelvoitteeseen seuraavana vuotena siitä kalenterivuodesta, jonka aikana päästövähennystoimen kasvihuonekaasupäästövähennemä on luotettavasti todennettu toteutetuksi. Jakelijan on pyydettävä 5 h §:ssä tarkoitetulta todentajalta lausuntoa siitä, että toteutettu päästövähennystoimi vastaa Energiaviraston hyväksymää päästövähennystoimea. Todentajan tätä koskeva lausunto on toimitettava Energiavirastolle 7 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen yhteydessä.

Energiaviraston on julkaistava verkkosivuillaan vuosittain tiedot hyväksytyjen päästövähennystoimien hanketyypeistä.

5 g §

Joustomekanismin todentajaksi hyväksymisen edellytykset

Joustomekanismin todentajaksi hyväksytään hakija:

- 1) joka on tässä laissa tarkoitetuissa todentajan tehtävissään riippumaton;
- 2) jolla on tässä laissa tarkoitettua tehtävää varten riittävästi ammattitaitoista ja riippumatonta henkilöstöä;
- 3) jolla on toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;
- 4) jolla on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava riittäväksi katsottava järjestely.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä todentajaksi hyväksymisen edellytyksistä.

5 h §

Todentajaksi hyväksyminen

Energiavirasto hyväksyy hakemuksesta suomalaisen yhteisön tai säätiön taikka tällaisen osan joustomekanismin todentajaksi, jos 5 g §:ssä säädettyjen edellytysten täytyminen on osoitettu vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyuden toteamisesta annetun lain (920/2005) säännösten mukaisesti.

Hyväksymispäätöksessä määritellään todentajan pätevyysalue sekä annetaan yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset todentajan toimintaa koskevat määräykset. Päätös voidaan antaa määrääjäksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymisen edellytysten arvioinnista sekä todentajan pätevyysalueista.

5 i §

Todentajan tehtävät

Joustomekanismin todentajan tehtävänä on antaa 5 e ja 5 f §:ssä tarkoitetut lausunnot.

Todentajan tulee seurata toimialansa säännösten ja standardien kehittymistä sekä toimia yhteistyössä toimialansa muiden todentajien kanssa siten kuin toimintatapojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi on tarpeen.

Todentajan on ilmoitettava Energiavirastolle muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 5 g §:ssä säädettyjen todentajan hyväksymisen edellytysten täyttymiseen.

Todentajan on vuosittain toimitettava Energiavirastolle selvitys toiminnastaan ja sen tuloksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä todentajan tehtävistä ja niiden suorittamisesta sekä selvitysvelvollisuudesta.

5 j §

Todentajaan sovellettava muu lainsäädäntö

Joustomekanismin todentajaan sovelletaan sen hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003), hallintolakia (434/2003) ja kielilakia (423/2003).

Todentajan palveluksessa olevaan työntekijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä.

Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

5 k §

Todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Energiavirasto voi muuttaa joustomekanismin todentajaksi hyväksymistä koskevassa päätöksessään määriteltyä pätevyysaluetta. Pätevyysalueen muuttamiseen sovelletaan, mitä 5 g §:ssä ja 5 h §:n 1 momentissa säädetään todentajaksi hyväksymisestä ja sen edellytyksistä. Energiavirasto voi myös muuttaa päätöksessä annettua määräystä, jos se on tarpeen sen varmistamiseksi, että todentajan tehtävät suoritetaan asianmukaisesti. Määräyksen muuttamiseen sovelletaan, mitä 5 h §:n 2 momentissa säädetään. Pätevyysalueen ja määräyksen muuttamista koskeva asia voi tulla vireille myös todentajan hakemuksesta.

Jos todentaja ei täytä 5 g tai 5 h §:ssä säädettyjä edellytyksiä taikka toimii olennaisesti tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai hyväksymispäätöksen määräysten vastaisesti, Energiavirasto voi antaa todentajalle huomautuksen tai varoituksen.

Energiavirasto voi peruuttaa todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen, jos:

1) hakemuksessa tai sen liitteessä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet päätökseen liittyvään harkintaan;

2) todentaja ei enää täytä todentajaksi hyväksymisen edellytyksiä taikka todentaja on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka päätöksessä annettua määräystä eivätkä todentajalle annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

Energiaviraston on peruutettava todentajaksi hyväksymistä koskeva päätös, jos todentaja tekee asiaa koskevan hakemuksen.

5 l §

Jakeluvelvoitteen ylittäminen

Jos jakelija on kalenterivuonna ylittänyt 5 §:n 1 momentissa säädetyn jakeluvelvoitensa, jakelija saa ottaa ylimenevän osuuden huomioon seuraavan kalenterivuoden jakeluvelvoitetta sekä biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetussa laissa (418/2019) tarkoitettua samaa kalenterivuotta koskevaa jakeluvelvoitetta laskettaessa. Siirtyvä määrä voi kuitenkin olla enintään 30 prosenttia sen kalenterivuoden jakeluvelvoitetta vastaavasta energiamäärästä, jolloin ylitys tapahtui, ja siirtyvällä määrällä voidaan täyttää enintään 30 prosenttia biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain mukaisesta jakeluvelvoitteesta.

Jos jakelija on kalenterivuonna ylittänyt 5 §:n 3 momentissa säädetyn lisävelvoitteen, jakelija saa ottaa ylimenevän osuuden huomioon seuraavan kalenterivuoden lisävelvoitetta laskettaessa. Siirtyvä määrä voi kuitenkin olla enintään 30 prosenttia sen kalenterivuoden lisävelvoitetta vastaavasta energiamäärästä, jolloin ylitys tapahtui.

Jos jakelija on kalenterivuonna ylittänyt 5 §:n 4 momentissa säädetyn vähimmäisosuusvelvoitteen, jakelija saa ottaa ylimenevän osuuden huomioon seuraavan kalenterivuoden vähimmäisosuusvelvoitetta laskettaessa.

5 m §

Jakeluelvoitteen ylittäminen vuonna 2023

Poiketen siitä, mitä 5 l §:n 1 momentissa säädetään, jakelija saa ottaa ylimenevän osuuden kokonaisuudessaan huomioon seuraavan kalenterivuoden jakeluelvoitetta laskettaessa, jos jakelija on kalenterivuonna 2023 ylittänyt 5 §:n 1 momentissa säädetyn jakeluelvoitteen.

6 §

Jakelijoiden väliset sopimukset

Jakeluelvoitteen, lisävelvoitteen tai vähimmäisosuusvelvoitteen täyttämiseksi jakelija saa sopia velvoitteen siirtämisestä osittain tai kokonaan toiselle jakelijalle. Jakelija saa myös sopia 5 a §:ssä säädettyjen raaka-ainerajoitusosuuksien siirtämisestä osittain tai kokonaan toisen jakelijan hyödynnettäväksi. Jos sopimus riitautetaan tai jakeluelvoitetta ei muusta sopimussuhteeseen liittyvästä syystä ole täytetty, kukin jakelija vastaa jakeluelvoitteen täyttämisestä ja tämän lain mukaisista seuraamuksista. Sopimuksesta on toimitettava jäljennös Energiavirastolle 7 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen yhteydessä.

6 a §

Sopimukset liikennesähkön toimittajan kanssa

Jakelija saa sopia 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun jakeluelvoitteen täyttämisestä 5 c §:ssä säädettyin edellytyksin liikennesähkön toimittajan tai hänen valtuuttamansa välittäjän kanssa. Sopimuksen on kohdistuttava samaan kalenterivuoteen, jolta 7 §:n mukainen ilmoitus tehdään ja siitä on toimitettava jäljennös Energiavirastolle 7 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen yhteydessä. Jos sopimus riitautetaan, sopimuksen mukaista uusiutuvan liikennesähkön määrää ei huomioida jakeluelvoitteessa.

6 b §

Sopimukset välituotevetyä käyttävien jalostamoiden kanssa

Voidakseen täyttää 5 §:n 4 momentissa säädettyä vähimmäisosuusvelvoitetta 5 §:n 5 momentissa tarkoitetulla välituotevedyllä, jakelijan on solmittava sopimus vähimmäisosuusvelvoitteen täyttämiseksi välituotevetyä käyttävän jalostamon kanssa. Sopimuksen on kohdistuttava samaan kalenterivuoteen, jolta 7 §:n mukainen ilmoitus tehdään ja siitä on toimitettava jäljennös Energiavirastolle 7 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen yhteydessä. Jos sopimus riitautetaan, sopimuksen mukaista välituotevedyn määrää ei huomioida jakeluelvoitteessa.

7 §

Ilmoitusvelvollisuus

Jakelijan on vuosittain ilmoitettava edellisen kalenterivuoden aikana kulutukseen toimittamansa moottoribensiinin, dieselöljyn, maakaasun, liikennesähkön, biopolttoaineiden, biokaasun, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja uusiutuvan liikennesähkön sekä edellisen kalenterivuoden aikana jalostamalla käytetyn välituotevedyn määrä tuotteittain.

Jakelijan, joka 6 §:ssä tarkoitetun sopimuksen perusteella toimittaa kulutukseen biopolttoaineita, biokaasua tai muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita, on ilmoituksessaan eriteltävä sopimuksen mukaisesti niiden määrät.

Jakelijan, joka on tehnyt 6 a §:ssä tarkoitetun sopimuksen liikennesähkön toimittajan tai hänen valtuuttamansa välittäjän kanssa, on lisäksi ilmoitettava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) sopimukseen kuuluvien yleisesti saatavilla olevien latauspisteiden tunnistekoodit;
- 2) kalenterivuoden aikana sopimukseen kuuluvien yleisesti saatavilla olevien latauspisteiden kautta liikenteeseen toimitetun sähkön määrä, jonka tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja on tarkastanut ja josta hän on antanut raportin.

Ilmoituksessa on lisäksi oltava tieto biopolttoaine- ja biokaasuerien sekä muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaine-erien kestävyyskriteerien mukaisuuden osoittamisesta sekä 5 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 5 a §:ssä tarkoitettujen biopolttoaineiden, biokaasun ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden osuuksista.

Ilmoituksessa on oltava tieto toteutetuista 5 d §:ssä tarkoitetuista päästövähennystoimista, niiden kasvihuonekaasupäästövähennyksestä ja sovellettavasta osuudesta jakeluvelvoitteessa.

Ilmoitus on toimitettava viimeistään ilmoituksessa tarkoitettua kalenterivuotta seuraavan maaliskuun aikana Energiavirastolle.

Jakelijan on viipymättä kirjattava komission tietokantaan tiedot uusiutuvia polttoaineita koskevista liiketoimista sekä polttoaineiden kestävyysominaisuuksista.

8 §

Kirjanpitovelvollisuus

Jakelijan on pidettävä sellaista kirjanpitoa, josta käy selville kulutukseen toimitetun moottoribensiinin, dieselöljyn, maakaasun, liikennesähkön sekä biopolttoaineiden, biokaasun, uusiutuvan liikennesähkön ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden määrät sekä biopolttoaineiden, biokaasun, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja uusiutuvan liikennesähkön energiasisällöt ja muut tämän lain noudattamisen valvontaa varten tarvittavat tiedot.

Kirjanpitoaineiston säilytysaikaa ja -tapaa koskevista säännöksistä säädetään oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetussa laissa (768/2016).

9 §

Energiaviraston tiedonsaantioikeus

Energiavirastolla on oikeus saada tehtäviensä suorittamista varten salassapitosäännösten estämättä välttämättömiä tietoja toisilta viranomaisilta ja tässä laissa tarkoitetuilta toiminnanharjoittajilta.

9 a §

Energiaviraston tarkastusoikeus

Energiavirastolla on oikeus päästä jakelijan, päästövähennystoimen toteuttajan tai liikennesähkön toimittajan hallinnassa oleviin tiloihin, jos se on tarpeen tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastusta ei kuitenkaan saa toimittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Energiavirastolla on tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa jakelijan, päästövähennystoimen toteuttajan tai liikennesähkön toimittajan asiakirjat ja muuta aineistoa haltuunsa, jos se on tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Aineisto tulee palauttaa viipymättä, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä aineiston hallussapitoa.

Jakelijan, päästövähennystoimen toteuttajan tai liikennesähkön toimittajan tulee avustaa Energiavirastoa tarkastuksen suorittamisessa.

10 §

Ylivoimainen este

Jos jakelija ei uusiutuvien polttoaineiden saatavuudessa tapahtuneiden poikkeuksellisten ja ennakoimattomien muutosten tai muun vastaavan ylivoimaiseksi esteeksi katsottavan syyn vuoksi kykene täyttämään jakeluelvoitettaan, lisävelvoitettaan tai vähimmäisosuusvelvoitettaan, työ- ja elinkeinoministeriö voi jakelijan hakemuksesta alentaa 5 §:n 1 momentissa säädettyä prosenttiosuutta tai 5 §:n 3 momentissa tai 4 momentissa säädettyä prosenttiyksikköä taikka poistaa jakeluelvoitteen, lisävelvoitteen tai vähimmäisosuusvelvoitteen hakemuksessa tarkoitetun kalenterivuoden osalta.

Velvoitteen alentamista tai poistamista koskeva hakemus on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle 7 §:n 6 momentissa säädettyssä määräajassa ja jäljennös hakemuksesta on toimitettava Energiavirastolle mainitussa pykälässä tarkoitetun ilmoituksen yhteydessä.

11 §

Seuraamusmaksut

Jollei jakelija ole täyttänyt:

1) 5 §:n 1 momentissa säädettyä jakeluelvoitettaan, Energiaviraston on määrättävä tälle jakeluelvoitteen noudattamatta jättämisestä seuraamusmaksu, jonka suuruus on 0,04 euroa megajoulelta;

2) 5 §:n 3 momentissa säädettyä lisävelvoitettaan, Energiaviraston on määrättävä tälle lisävelvoitteen noudattamatta jättämisestä seuraamusmaksu, jonka suuruus on 0,03 euroa megajoulelta; ja

3) 5 §:n 4 momentissa säädettyä vähimmäisosuusvelvoitettaan, Energiaviraston on määrättävä tälle vähimmäisosuusvelvoitteen noudattamatta jättämisestä seuraamusmaksu, jonka suuruus on 0,055 euroa megajoulelta.

Seuraamusmaksua jakeluelvoitteen noudattamatta jättämisestä määrätään 5 §:n 1 ja 2 momentin sekä 5 c ja 5 d §:n mukaisesti laskettavan velvoitteen määrästä siltä osin kuin jakelija ei ole täyttänyt velvoitettaan 7 §:n 1 momentin mukaisesti antamansa ilmoituksen perusteella. Seuraamusmaksua lisävelvoitteen ja vähimmäisosuusvelvoitteen noudattamatta jättämisestä määrätään lisävelvoitteen osalta 5 §:n 3 ja 5 momentin sekä vähimmäisosuusvelvoitteen osalta 5 §:n 4 ja 5 momentin mukaisesti laskettavan velvoitteen määrästä siltä osin kuin jakelija ei ole täyttänyt velvoitettaan 7 §:n 1 momentin mukaisesti antamansa ilmoituksen perusteella.

Seuraamusmaksut on määrättävä sen kalenterivuoden aikana, jona 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on annettu tai se olisi pitänyt antaa. Jos seuraamusmaksut ovat jääneet kokonaan tai osittain määräämättä sen johdosta, että jakelija on kokonaan tai osaksi

laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa tai antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän ilmoituksen, Energiaviraston on määrättävä määräämättä jääneet seuraamusmaksut jakelijan maksettaviksi. Seuraamusmaksut on määrättävä edellä tarkoitettua kalenterivuotta seuraavien kolmen vuoden kuluessa.

Seuraamusmaksut määrätään 10 §:ssä tarkoitetusta jakeluelvoitteen, lisävelvoitteen tai vähimmäisosuusvelvoitteen alentamista tai poistamista koskevasta hakemuksesta huolimatta. Seuraamusmaksut on palautettava siltä osin kuin jakeluelvoitetta, lisävelvoitetta tai vähimmäisosuusvelvoitetta alennetaan.

Jos seuraamusmaksun määrä on enintään 1 000 euroa, Energiavirasto voi jättää sen määräämättä.

11 e §

Seuraamusmaksut vuosilta 2024—2027

Poiketen siitä, mitä 11 §:n 1 momentissa säädetään, jollei jakelija ole täyttänyt 5 §:n 1 momentissa säädettyä jakeluelvoitettaan vuosina 2024—2027, Energiaviraston on määrättävä tälle jakeluelvoitteen noudattamatta jättämisestä seuraamusmaksu, jonka suuruus on:

- 1) 0,04 euroa megajoulelta 13,5 prosenttiyksikköä alittavalta osalta;
- 2) 0,025 euroa megajoulelta 13,5 ja 18 prosenttiyksikön välillä;
- 3) 0,0175 euroa megajoulelta 18 prosenttiyksikköä ylittävältä osalta.

Poiketen siitä, mitä 11 §:n 1 momentissa säädetään, jollei jakelija ole täyttänyt 5 §:n 3 momentissa säädettyä lisävelvoitettaan vuosina 2024—2027, Energiaviraston on määrättävä tälle lisävelvoitteen noudattamatta jättämisestä seuraamusmaksu, jonka suuruus on:

- 1) 0,03 euroa megajoulelta 2 prosenttiyksikköön asti;
- 2) 0,024 euroa megajoulelta 2 prosenttiyksikköä ylittävältä osalta.

13 §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen ja Energiaviraston 3 a, 5 b, 5 d, ja 5 h §:ssä ja 5 k §:n 1 momentissa sekä 11 a ja 12 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

14 b §

Seuraamusmaksujen ja virhemaksun täytäntöönpano

Edellä 11, 11 a, 11 e ja 12 §:n nojalla maksettaviksi määrättyjen seuraamusmaksujen ja virhemaksujen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2022).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025. Sen 5 m § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2025. Tämän lain 5 d §:n 3 momentin voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 19.12.2024

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen